



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 060-08-1/2018/2
Ljubljana, 20. 3. 2018

OSNUTEK

Z A P I S N I K

1. seje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, je bila 1. marca 2018, ob 11. uri, v dvorani Državnega sveta na Šubičevi ulici v Ljubljani.

Prisotni:

- predsednik: Branimir Štrukelj
- podpredsednik: Bojan Režun
- člani: Dejan Crnek, Rajko Fajt, Tone Hrovat, dr. Branka Kalenić Ramšak, mag. Miroslav Ribič in Matjaž Švagan.

Odsoten: dr. Matjaž Gams.

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Pobuda za obravnavo problematike nezadostnih možnosti opravljanja strokovnega izpita na področju vzgoje in izobraževanja
2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nagradah Republike Slovenije na področju šolstva (ZNPS-A) – skrajšani postopek, EPA 2476 – VII
3. Pobuda za sprejem zahteve za oceno ustavnosti 1. - 3., 6. – 10., 13., 20. -22., 33. 35. – 38. a, 41., 52. – 64., 72. – 27. I in 80. – 84. člena Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ in 65/17)

Na predlog predsednika komisije je komisija sprejela naslednja **s k l e p a**:

1. točka 3 umakne z dnevnega reda in jo bo komisija obravnavala na eni od naslednjih sej komisije.

ZA je glasovalo 8 članov, PROTI ni bil nihče.

2. Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1. Pobuda za obravnavo problematike nezadostnih možnosti opravljanja strokovnega izpita na področju vzgoje in izobraževanja

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nagradah Republike Slovenije na področju šolstva (ZNPS-A) – skrajšani postopek, EPA 2476 – VII

ZA je glasovalo 8 članov, PROTI ni bil nihče.

AD 1)

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport obravnavala skupaj z Interesno skupino lokalnih interesov.

Komisija je sprejela naslednji **s k l e p**:

1. Državnemu svetu predlaga, da Vladi Republike Slovenije naslovi pobudo, da naj Vlada zagotovi zadostna sredstva za plačano pripravništvo oz. praktično usposabljanje dijakov in študentov po koncu izobraževanja in s tem omogoči vsem enake možnosti za opravljanje strokovnega izpita v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki je pogoj za njihov vstop na trg dela.

V obrazložitvi je navedeno, da je strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja opravljajo pripravniki in drugi strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki izpolnjujejo z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter s Pravilnikom o strokovnem izpitu strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja določene pogoje. Pripravnik s srednješolsko izobrazbo se lahko prijavi k opravljanju strokovnega izpita najprej po 4 mesecih opravljenega vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oz. šoli, pripravnik z višješolsko oz. visokošolsko izobrazbo pa najprej po 6 mesecih opravljenega vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oz. šoli.

Z največjimi težavami se soočajo dijaki po koncu srednješolskega izobraževanja, ki se želijo zaposliti na področju predšolske vzgoje, saj zaradi pomanjkanja možnosti pridobivanja izkušenj oz. opravljanja praktičnega dela v vzgojno-izobraževalnih zavodih velik delež dijakov sploh nima možnosti opravljanja strokovnega izpita, ki je pogoj za vstop na trg dela. Ta problem se je še povečal po 2014, ko je zakonodaja onemogočila možnost volonterskega pripravništva v javnem sektorju. V zvezi s pobudo, da bi v času do zagotovitve zadostnih sredstev za opravljanje plačanega pripravništva ponovno omogočili opravljanje neplačanega pripravništva, je med državnimi svetniki prevladalo mnenje, da to ni prava rešitev, saj se je v preteklosti ta ukrep preveč izkoriščal in še posebej okrepil v času finančne krize.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (resorno ministrstvo) sicer razpisuje javne razpise za spodbude za zaposlitev iskalcev prve zaposlitve na področju vzgoje in izobraževanja, vendar pa rezultati kažejo na pomanjkanje razpisanih sredstev, saj je prijaviteljev bistveno več od iskalcev prve zaposlitve. Zadnji razpis, na katerega so lahko kandidirali dijaki, ki so končali izobraževanje v šolskem letu 2016/2017, je omogočil praktično usposabljanje, ki je pogoj za pristop k strokovnemu izpitu, le okoli 40 % dijakom. Tudi na resornem ministrstvu opozarjajo na pomanjkanje sredstev na področju vzgoje in izobraževanja, s katerimi bi lahko mlade strokovno in sistematično pripravljali na pedagoško delo oz. opravljanje odgovornega poklica vzgojitelja oz. učitelja. Danes se tudi ugotavlja, da je kadra z ustrežno pedagoško izobrazbo dovolj, le vsi nimajo možnosti opraviti strokovnega izpita, ki omogoča vstop na trg dela.

Tako z vidika nadaljnjega razvoja in konkurenčnosti družbe kot z vidika kakovostnega in strokovnega opravljanja pedagoškega dela je nujno zagotoviti zadostna sredstva za področje vzgoje in izobraževanje, pri čemer se ne sme prezreti dejstva, da se je v zadnjih desetih letih delež sredstev v BDP znižal s 5,3 % na 4,6 % (za visoko šolstvo je v letošnjem letu namenjeno le 0,56 % BDP).

Komisija se je strinjala, da je poklic vzgojitelja oz. učitelja pomemben gradnik prihodnosti, ki zahteva kakovostno usposobljen kader. To omogoča praktično usposabljanje, ki pa ni

enako dostopno vsem potencialnim kandidatom za opravljanje pedagoškega poklica. Zato je nujno poskrbeti za ukrepe oz. zagotoviti sredstva, ki bodo ob koncu formalnega izobraževanja omogočili vsem enake možnosti za opravljanje strokovnega izpita, ki je pogoj za vstop na trg dela.

Dijaki in študentje že v okviru izobraževanja in usposabljanja za področje vzgoje in izobraževanja pridobijo nekaj praktičnih izkušenj v vrtcih oz. šolah. Zato bi veljalo razmisliti o možnosti, da se lahko strokovni izpit opravi v določenem roku po zasedbi delovnega mesta, kot npr. po vzoru ravnateljev, ki morajo ravnateljski izpit opraviti v roku enega leta. Kadra z ustrezno pedagoško izobrazbo je dovolj, vendar vsi nimajo možnosti opravljati strokovnega izpita, zato bi morali prilagoditi vpis v izobraževalne programe tudi dejanskim potrebam trga dela. Na vpis v vzgojno-izobraževalne programe resorno ministrstvo neposredno ne vpliva, optimalne potrebe po kadrih, tako na področju vzgoje in izobraževanja kot na vseh drugih področjih, pa je dolgoročno težje načrtovati, saj se potrebe pokažejo v ciklu 5, 6 let. Zato bi veljalo razmisliti o načinu, kako spremeniti trend neracionalnega vpisovanja v izobraževalne študijske programe, ki jih zaključijo bistveno več kandidatov, kot jih trg dela dejansko potrebuje. Ob tem državni svetniki poudarjajo, če država mladim (finančno) omogoča pridobitev izobrazbe za opravljanje poklica na področju vzgoje in izobraževanja (npr. vzgojitelj, vzgojitelj-pomočnik), potem jim mora omogočiti tudi opravljanje strokovnega izpita. Omejevanje možnosti opravljanja strokovnega izpita je povezano tudi z vprašanjem financiranja dodatnega izobraževanja zaradi prekvalifikacije, ki je izhod za tiste, ki nimajo možnosti opravljati strokovnega izpita. Prav tako bi kazalo proučiti izobraževalne programe in vključiti več ur praktičnega usposabljanja, kar bi lahko delno olajšalo pot do strokovnega izpita.

Komisija je opozorila tudi na vprašanje pomanjkanja učiteljev strokovnih predmetov, ki so zaključili izobraževanje na tehniških višjih/visokih šolah in morajo pridobiti pedagoško-andragoško izobrazbo in opraviti strokovni izpit. Pomanjkanje tega pedagoškega kadra je zaradi plačnega sistema (začetek na 30. plačnem razredu) še posebej izrazito v času visoke konjunktore in lahko pomembno negativno vpliva na kakovost izobraževalnega procesa.

Ob ugotovitvi, da danes v vrtcih in šolah kadra ne primanjkuje, pa so člani komisije z vidika sedanje visoke starostne strukture pedagoškega kadra opozorili na čas, ko se bo sedanji vzgojiteljski in učiteljski kader upokojil in novega pa ne bo dovolj.

Glede na razkorak med potrebami trga dela in ustreznega kadra je nujno, da izobraževalni programi omogočajo osnovno in dovolj široko znanje, s praktičnim usposabljanjem pa je treba mladim tudi omogočiti pridobitev tistih znanj, ki jih trg dela dejansko potrebuje.

ZA je glasovalo 8 članov, PROTI ni bil nihče.

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Branimir Štrukelj.

Ad 2)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nagradah Republike Slovenije na področju šolstva (ZNPS-A), ki ga je Vlada predložila v obravnavo Državnemu zboru.

Komisija je ugotovila, da predlagane spremembe omogočajo večjo jasnost zakonskih določil in jih obenem usklajujejo z drugimi predpisi s področja vzgoje in izobraževanja oziroma z novimi okoliščinami, ki so nastale po njegovi uveljavitvi. Spremembe ne posegajo v koncept ureditve podeljevanja najvišjih nagrad na področju šolstva. Predlog

zakona izboljšuje opredelitev nagrad in njihovih prejemnikov ter omogoča terminološke uskladitve z drugimi zakoni s področja vzgoje in izobraževanja. Predlog zakona določa, da se za najvišje dosežke na področju šolstva lahko podelita nagradi za izjemne dosežke in za življenjsko delo. Za slednjo je pogoj trajni prispevek k vsebinskim in sistemskim rešitvam na področju vzgoje in izobraževanja in najmanj 30 let delovanja na teh področjih. Novela več ne našteva posameznih področij vzgoje in izobraževanja, na katerih morajo delovati prejemniki nagrad, ker se ta spreminjajo ali preimenujejo, zato je po novem ta opredelitev le splošna. Predlog glede na dosedanje izkušnje in nekatere pomanjkljivosti veljavnega zakona tudi ustrežneje določa zakonski okvir za svečano podelitev nagrad.

Komisija je sprejela naslednji **s k l e p**:

1. Komisija podpira predlog zakona.

ZA je glasovalo 8 članov, PROTI ni bil nihče.

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Branimir Štrukelj.

Mag. Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Branimir Štrukelj, l.r
predsednik